

Fejlesztő neve:

PRISKINNÉ RIZNER ERIKA

Tanóra / modul címe:

PORTFÓLIÓ AZ ÁRPÁD-KORRÓL A GIMNÁZIUM 10. OSZTÁLYA SZÁMÁRA TÖRTÉNELEMBŐL

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása; A téma és a módszer összekapcsolásának indoklása:

A magyar történelem első nagy témakörének feldolgozása kapcsolódjon össze az egyéni tanulás és a tananyagtartalmakhoz való egyéni viszonyulás lehetőségével, így identitástudatuk elmélyítésével.

2. Fejlesztendő kompetenciák:

<u>Személyes kompetenciák</u> az énkép alakítása, reális önbizalom, sikerorientáltság, mitől sikeres a munkám, összevetés lehetősége a társak munkájával, értékelés és önértékelés a fejlesztendő készségek felismerése, (önfejlesztés) saját tanulási folyamat szervezése	<u>Szociális kompetenciák</u> felelősség vállalás a saját tanulási folyamatért, a közösen kialakított szabályok tiszteletben tartása, a társak munkájának figyelemmel kísérése	<u>Kognitív kompetenciák</u> az információk kezelésének és szelektálásának fejlesztése, saját kutatási téma választása, lehetőség egy témában való elmélyülésre, magasabb gondolkodási szintek mozgósítása: analízis és szintézis, értékelés
---	---	--

3. Korcsoport / évfolyam:

Gimnázium és szakközépiskola 10. osztály

4 Előfeltételek / előfeltétel tudás:

Az általános iskolában már tanult az Árpád-korról, ismerhet mondákat, többen járhattak Ópusztaszeren.

5. Eszközigény:

Számítógép internetes hozzáféréssel, projektor és laptop az előadások megtartásához, dosszié lapokkal a portfólió elkészítéséhez.

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

Mivel a folyamat időigényes, az éves tanmenet elkészítésében érdemes többlet órákat kalkulálni.

7. Lehetséges megoldások:

R

Tanári magyarázat: a portfólió fogalmának és céljának megismerése, az elvárt tartalmak megismertetése.

A portfólió dokumentumdoksiét, szakértői doksiét jelent, melybe a diákmunkák összegyűjtött elemei fognak bekerülni az általuk választott, a magyar östörténethez és az Árpád-korhoz kapcsolódó témákból.

Célszerű a feladat elemeit mindenkinek kis lapon kiadni az alábbi módon:

1. A témakörön belül egy érdekes téma kiválasztása
2. A témához bibliográfia gyűjtése, lejegyzése (könyv esetén szerző, cím, kiadó, kiadás éve, oldalszám, vagy pontos internetes elérhetőség megadása, például: http://hu.wikipedia.org/wiki/magyar_nyelv)
3. A választott témában elsődleges (elbeszélő források: krónika, geszta, legenda) és másodlagos források gyűjtése (lehet szöveges, képi). A források vizsgálata, elemzésük, összehasonlításuk
4. Ebből gondolkodási térkép vagy fűrtábra készítése
5. A választott témából egy 30 soros írásmű elkészítése
6. Előadás tartása az osztály számára (PPT felhasználása előny)

Tapasztalat / tanács:

1. A tanár előzetesen végiggondolja és rögzíti, hogy melyek azok a témák, amelyeknek feltétlenül célszerű megjelenniük, ajánlhat a tanácstalan tanulóknak belőle.
2. A páros megbeszélésre 5 percet szánjunk.
3. A diákok igényei és a szükséges témák egyeztetésével a következő alkalomra a tanár elkészíti a témakör listát.

Minta egy lehetséges témakör listára:

Téma	név
A magyar nyelv kérdőjelei	XY
A magyarság harcmodora a kalandozások idején	
Mondák a kalandozások korából	
A honfoglalók viselete	
Hitvilág a honfoglalás korában	
Géza fejedelem portréja	
Sarolt, az erélyes fejedelemné	

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Szent István harca Koppánnyal, Gyulával és Ajtonnyal	
Szent István az egyházszerző	
István államszerző tevékenysége	
Szent Imre, István király „Intelmei” Imrének	
Jó testvérekből ellenfelek: I. András és I. Béla története	
Szent László király	
Könyves Kálmán és kora	
III. Béla király portréja	
II. András és az Aranybulla	
A tatárjárás lefolyása	
IV. Béla tatárjárás utáni politikája	
Kun László és kora, társadalom az utolsó Árpádok idején	
Árpád-kori viseletek	
Árpád-kori kultúra	

J

A portfóliókészítés szakaszai a tanuló szemszögéből:

A célok megismerése	A portfólió céljának, felhasználási területének és leendő közönségének megismerése, a cél eléréséhez szükséges dokumentumok körének meghatározása
Anyaggyűjtés	A cél elérésének bizonyítására alkalmas dokumentumok gyűjtése, előkészítése
Válogatás	A portfólióba kerülő dokumentumok válogatása
Reflexió	A dokumentumhoz reflexió csatolása (a választás okának megvilágítása érdekében)
Szerkesztés	A portfólió gondosan szerkesztett, átlátható, vizuálisan vonzó formába öntése
Értékelés	Értékelés, esetleg új tanulási célok kitzúzése

Tanári minta az elkészítésre: **A magyarság születése. Kik vagyunk? Honnan származunk?**

Bibliográfia:

1. Anonymus: Gesta Hungarorum, Magyar Helikon, Budapest, 1977
2. Fodor István - Diószegi György - Legeza László: Őseink nyomában, Helikon, Budapest, 1996.
3. Csorba Csaba: „Árpád jövője a magyar néppel”, Magyar Könyvklub - Helikon, 1996.
4. Kristó Gyula - Makk Ferenc: Az Árpádok, Fejedelmek és királyok, Szukits kiadó, 2000.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

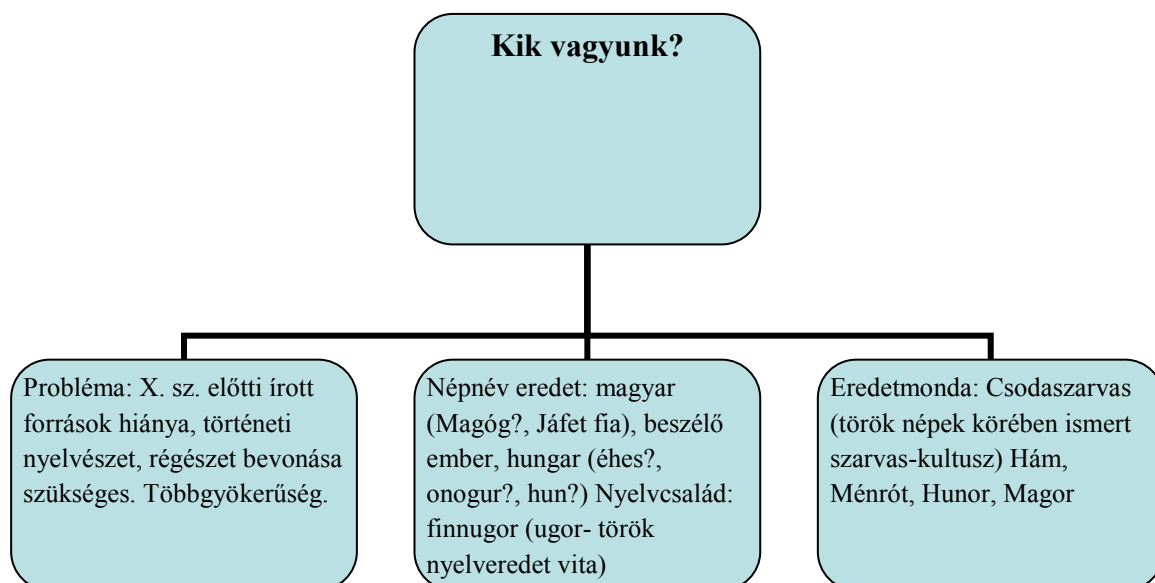

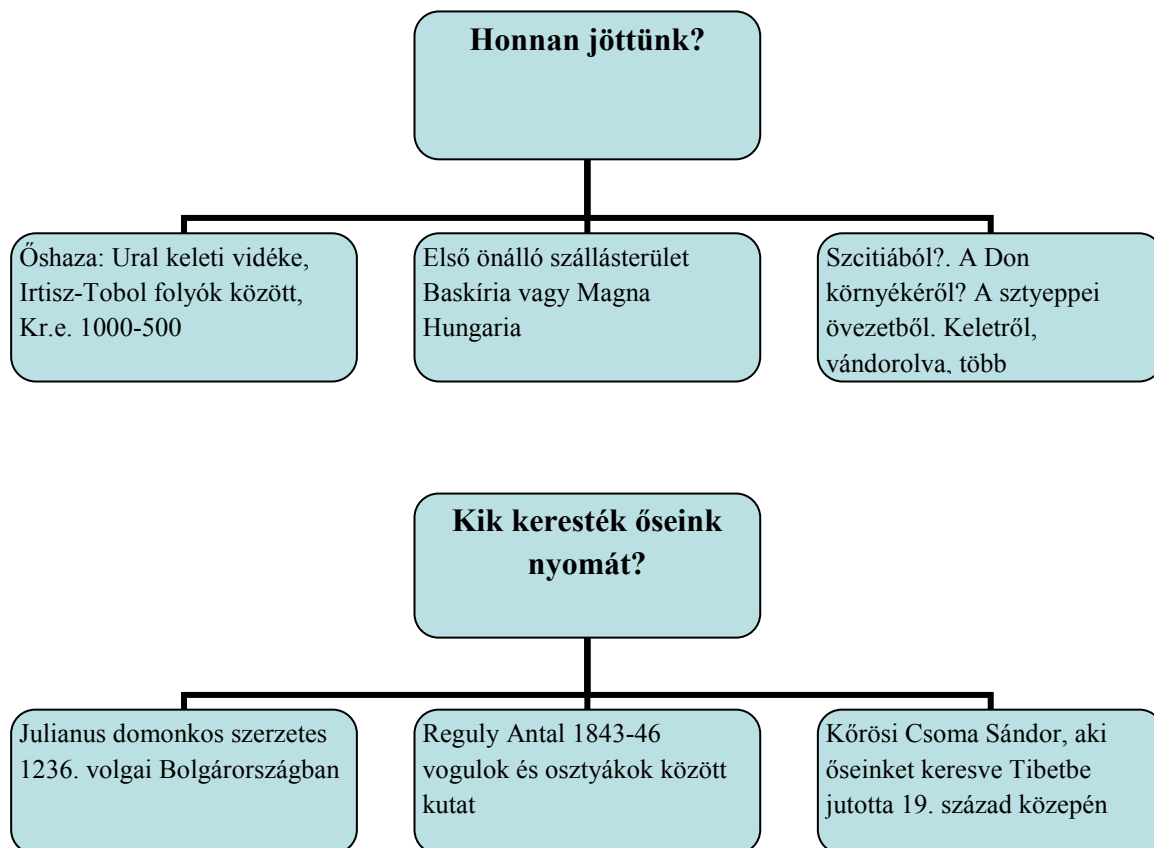
Források:

- „Szcítia tehát igen nagy föld, melyet Dentü-mogyernak hívnak. Kelet felé határa az északi tájtól egészen a Fekete –tengerig terjed. Mögötte pedig ott van a Don nevű folyam nagy mocsaraival...A Szcítiával szomszédos keleti tájon pedig ott voltak Góg és Magóg nemzetei, akiket Nagy Sándor elzárt a világtól. Szcítiának első királya Magóg volt, a Jáfet fia, és az a nemzet Magóg királyról nyerte a magyar nevet. Ennek a királynak az ivadékából sarjadt az igen nevezetes és roppant hatalmú Attila király...Hosszú idő múlva pedig ugyanazon Magóg király ivadékából eredt Ügyek, Álmos vezér apja, kinek Magyarország királyai és vezérei a leszármazottai.” (Anonymus: Gesta Hungarorum, 1210 táján)
- „Hunor, Magor, két dalia, Két egytestvér, Ménrót fia” (Arany János: Rege a csodaszarvasról)
- „A csodaszarvas a magyar nép eredetmondája...A szarvas kultusz emlékei már a szkíta korból ismeretesek, a Kaukázustól Kínáig a török népek egész sora őriz ehhez hasonló eredetmondát.” „A magyar nevet a latin nyelvű szövegekben ungri, hungri, hungari alakban találjuk, mely a szláv közvetítéssel nyugatra jutott ongri-ungri névből keletkezett..., s így lettünk a nyugati krónikások számára a hunokkal azonosak” (Csorba Csaba)
- „Elődeink, az ősmagyarok valamikor két és fél-háromezer évvel ezelőtt váltak önálló néppé, ekkortól nevezzük magunkat magyarnak, s beszéljük a finnugor nyelvcsaládba tartozó nyelvünket.” (Fodor István)

Gondolkodási térkép:

Esszé

Őseink nyomát, őstörténetünk alapvető kérdéseit a mai napig viták kísérik. Ennek fő oka, hogy a régészet, a nyelvészet és a történetírás eredményei gyakran egymásnak ellentmondóak. Arra a kérdésre, hogy kik vagyunk, azért sem tudunk biztos választ adni, mert a 10. századig nincsenek írott forrásaink, így csak a régészetet és a történeti nyelvészet eredményeit, illetve mondáinkat hívhatjuk segítségül.

A nyelvtörténeti adatok alapján a KR. e.1000-500 közötti időben felbomlott az ugor közösség, s ekkortól nevezte magát beszélő embernek, vagyis magyarnak népünk .De származtatták népnevünket a hun, az onogur szóból is. Csodaszarvas eredetmondánk szerint a bibliai Ménrót fiai közül Hunor testvére, Magor (magyar) tekinthető ősapánknak.

Az ősmagyarság szállásterülete az Irtisz-Tobol folyók vidékén lehetett. Több régész szerint a szargatkai régészeti kultúra az ő emlékanyaguk volt. Az ősmagyarság élénk kereskedelmi kapcsolatokat ápolta a sztyeppe népeivel, és nomád életmódja eltávolodott északabbra lakó nyelvrokonaitól. Nem tudjuk pontosan, hogy milyen események hatására

kerülték meg délről az Uralt, s telepedtek meg Baskíriában. Erről a legfontosabb kései írásos bizonyíték Julianus domonkos szerzetes úti jelentése, aki 1236 táján talál magyarul beszélőket az általa Magna Hungarianak nevezett területen.

Bíborbanszületett Konstantinus bizánci császár leírásából (960 táján) részletesen értesülhetünk a Levédiában tartózkodó, a Kazár Birodalom kötelékében élő magyarokról, akiket türköknek nevez. A Don vidékét nevezi Anonymus Szkítiának, illetve Dentümogyernek, innen származtatva a magyarokat. S valóban, a Don vidéki szaltovói régészeti műveltség területén tipikusan magyar ötvös motívumkincset találtak, karikás és virágmintás övveretken, lovast ábrázoló korongon, veretes tarsolylemezeken, melyek a honfoglalás kori sírokkal mutatnak azonosságot. 850 táján Levedi magyar vezér nyugatabbra költözött Etelközbe. Az új haza területéről egyre többször jártak őseink a Kárpát – medencében. Bizonyítottunk tudhatjuk tehát, hogy a magyarság keletről érkezett, de többgyökerű, mert míg alapnyelve a finnugorokhoz, kultúrája inkább a törökös népekhez kapcsolja. Ez a többgyökerűség lehetett alapja a 19. század elején az ugor-török nyelvészeti háborúnak is.

A reformkorban Reguly Antal és Körösi Csoma Sándor is kutatta ősein nyomát keleten. Reguly a vogulok és osztyákok között járt, Körösi pedig Tibetig jutott, s bár a magyarok nyomát nem lelte, de megalkotta a tibeti – angol szótárt, megnyitva ezzel a tibeti kultúra megismerésének lehetőségét a nyugat számára.

R

Feladatok

A portfóliók értékelése egységes szempontrendszer szerint történik. Ezt a táblázatot a tanulók a munka kezdetén megismerték, az értékelő lapot a portfólió leadását követően munkájukkal együtt, kitöltve kapták meg.

NÉV:	
TÉMA:	
1. Bibliográfia	6/
2. Írásos források	6/
3. Képi források	6/
4. Fürtábra	14/
5. Esszé	14/
6. Előadás	14/
Összesen	60/
Megjegyzés, tanács:	Jegy:

jeles: 60-52 pont
jó: 51-44 pont
közepes: 43-36 pont
elégséges: 35-28 pont

Reflexió és önértékelés:

A két 10. osztályban összesen 55 tanuló végezte el ezt a feladatot.
A diákok a következő kérdésekre adtak választ:

1. A portfólió készítése során milyen területeken fejlődöttél?

Osztály előtti szereplés, előadás tartása	33
PPT készítés, szövegszerkesztés	27
Forrásolvasás, lényegkiemelés	19
Információkeresés, rendezés	12
Fürtábra készítés	7
Esszé készítés	5
Önálló tanulás, elmélyülés egy témában	5
Egymásra figyelés	5
Mások munkájának értékelése	4

2. Mely területeken kell még fejlődnöd?

Előadásmód, szóbeli kifejezőmód	21
Kevésbé izguljak előadás tartásakor	15
Fürtábra készítés	8
Esszéírás	7
Lényegkiemelés	7
Esszéírás	6
Szorgalom, pontosság	3
PPT készítés	2
Helyesírás	3

3. Mi az, ami tetszett a portfóliós tanulási folyamatban?

Érdekes, változatos előadások, szemléltetés	34
Figyeltünk egymásra, mindenki szerepelt	21
A saját témámat nagyon jól megtanultam	12
Az értékelő lap személyre szabottsága	9

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Demokratikus pontozás az előadásnál (diákok pontoztak)	8
Segítségkérés lehetősége a tanártól	3
Tanári kiegészítés, vázlat, ha kellett	2

4. Mi az, amin változtatnál, ami nem nyerte meg a tetszésedet?

Az előadások nem egyforma színvonalúak voltak, a gyengébb előadóknál nehéz volt jegyzetelni, figyelni	14
A pontozás arányai (növelnék az előadás, a PPT részpontszámát, csökkentenék a bibliográfia, forrás pontszámát)	7
A diákpontozás realitása (felülpontozás)	7
Mindenkinek kelljen a jövőben PPT-t csinálni	3

Bár a kérdésben nem szerepelt, az 55 tanulóból 38 fő minden évben szeretne hasonló módon dolgozni, 9 nem nyilvánított véleményt, 8 szerint a tanártól könnyebb tanulni. Érdekes, hogy az előzetesen ismertetett célokkal mennyire összecseng a tanulási folyamatra adott diák reflexió. A tanárnak is nagy segítséget nyújtott, mert a javaslatokat érdemes megfontolni, a diákokkal megbeszélve beépíteni a következő portfóliós feladatba.

8. Szemléltetés:

[A magyarok harcmodora a kalandozások idején.ppt](#)

[Könyves Kálmán.ppt](#)

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
EGYETEM

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Diák portfólióval

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

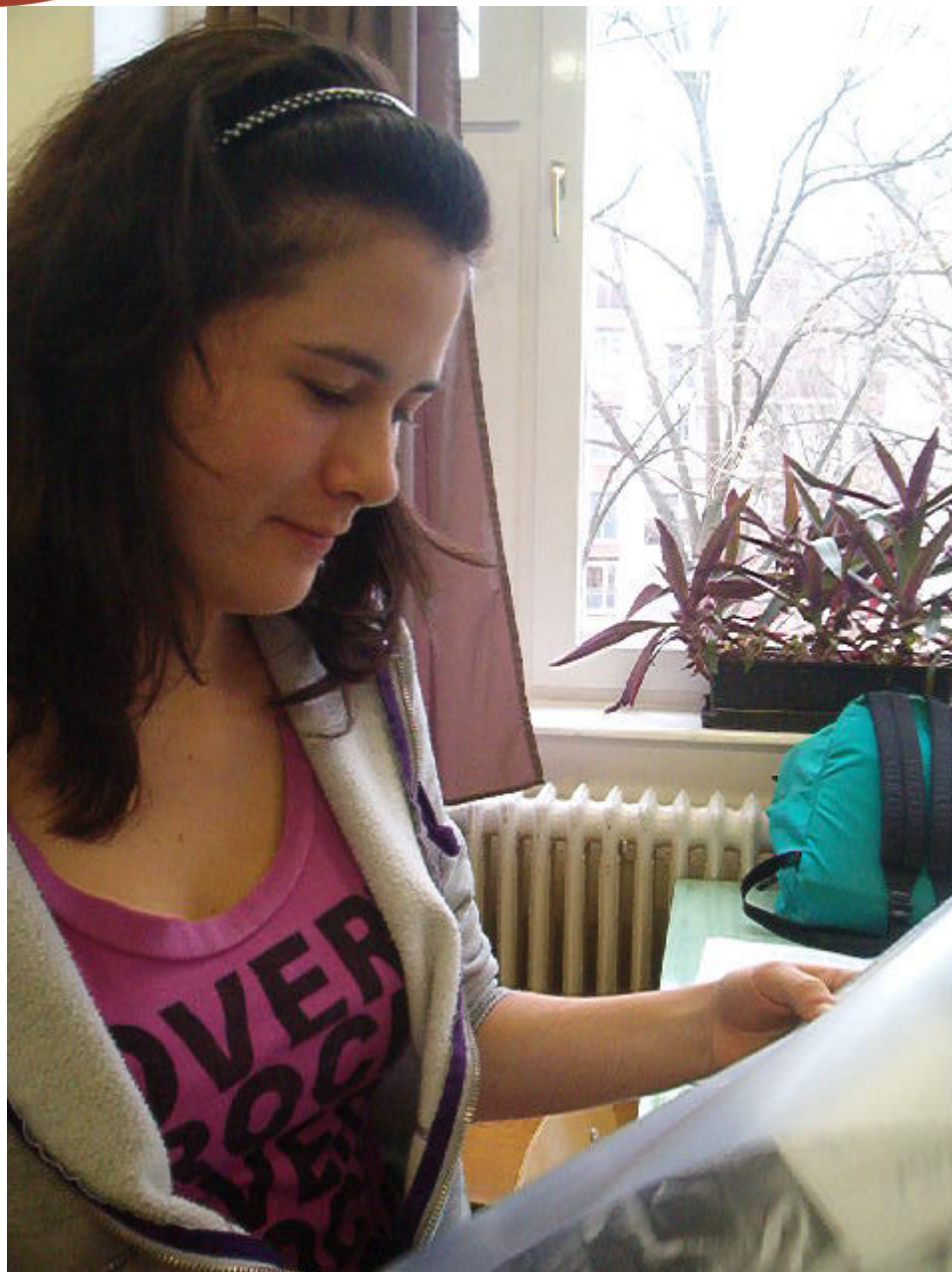
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
EGYETEM

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Előadásra készülve

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
EGYETEM

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Az előadást hallgató osztály

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

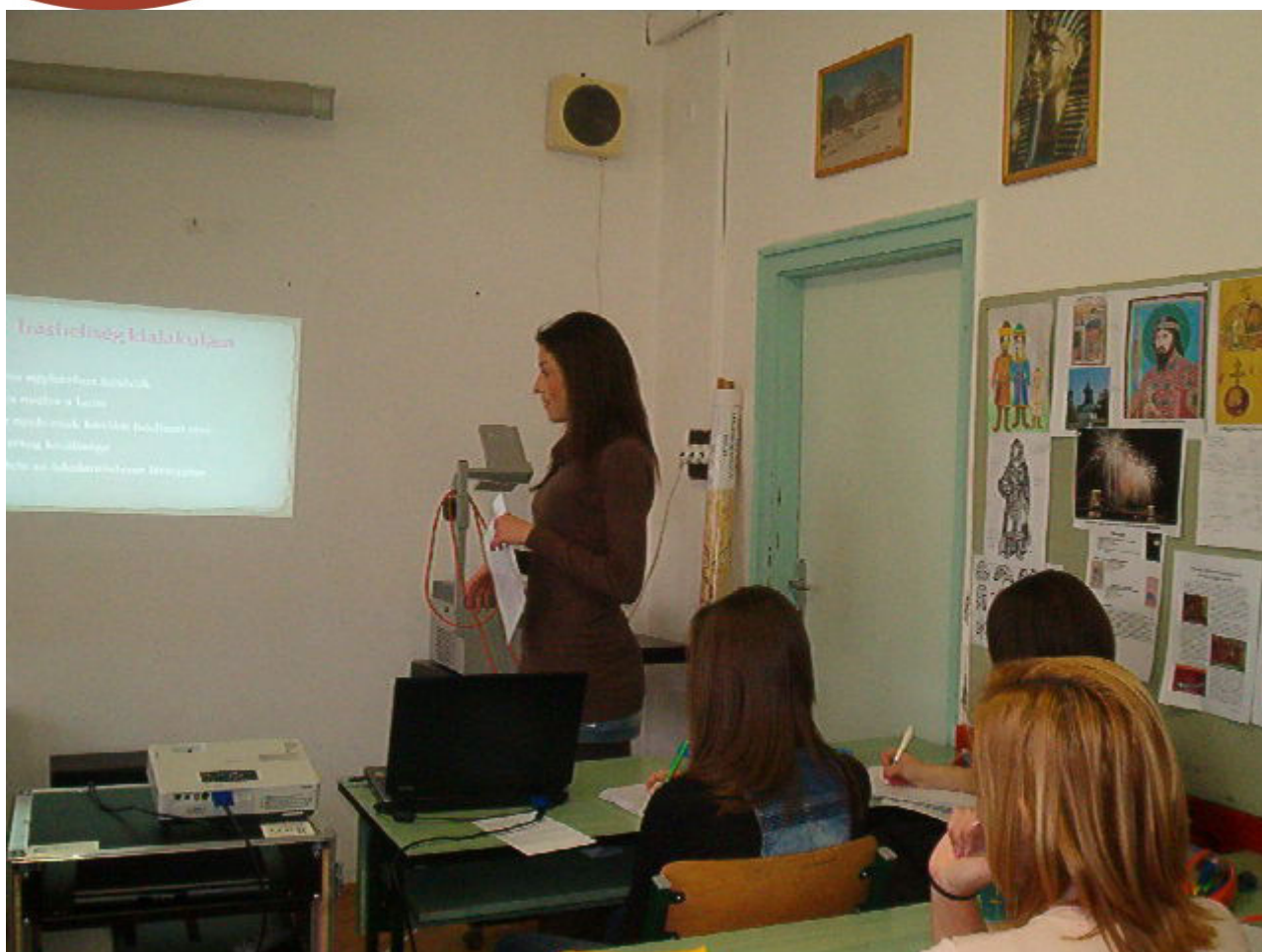
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Előadás tartása

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

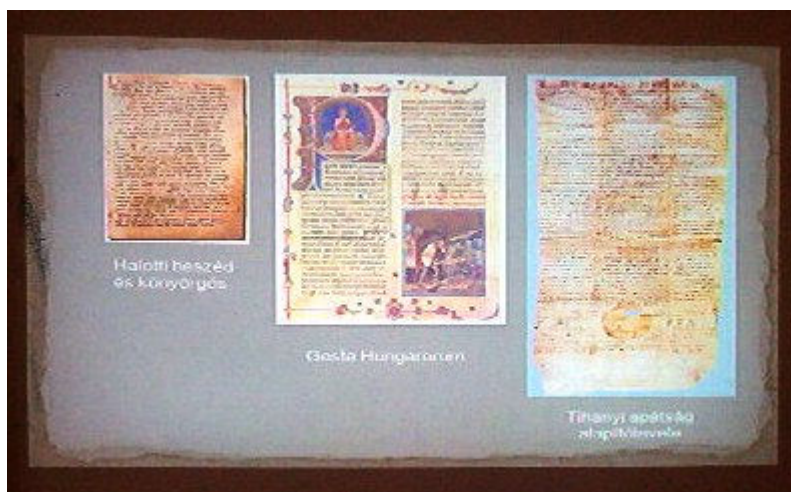
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K APOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

PPT diarészlet

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E EGYETEM

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Honfoglalás kori viselet
diákmunka

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

Képi források elhelyezése a faliújságon⁹

9. Fejlesztő értékelés:

Egymás előadását minden tanuló értékeli.

A tanár értékelése az alábbi táblázat alapján történik, a pontszámok után szöveges értékelés segít a további fejlődés irányának megadásában.

Minden tanuló a portfóliójáról egyéni értékelést kap az alábbi táblázat segítségével:

Név:	
Témakör:	
1. Bibliográfia	6/
2. Írásos források	6/
3. Képi források	6/

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

4. Fürtábra vagy gondolkodási térkép	14/
5. Esszé	14/
6. Előadás	14/
Összesen:	60/
Megjegyzés, tanács:	

A pontszámok jegyre válthatók, mely témazáró értékű.

60-52 pont: jeles, 51-45: jó, 44-38: közepes, 37-31: elégséges

10. Felhasználható irodalom:

1. Falus Iván - Kimmel Magdolna: A portfólió, Oktatás - módszertani Kiskönyvtár, Gondolat Kiadó Kör ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2003.
2. Falus Iván (szerk.): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

